

การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี
PERSONAL INCOME TAX PLANNING OF TAXPAYERS IN UDONTHANI PROVINCE

โชคชัย เดชรอด¹

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Chokechai Dateroad¹

¹Faculty of Management Science, Udonthani Rajabhat University.

(Received: December 20, 2020; Revised: February 8, 2021; Accepted: February 10, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะส่วนบุคคลและวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี 2) ความรู้เพื่อความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นการวิจัยแบบผสม(Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2562 จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure) จำนวน 10 คน

ผลวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรสตามกฎหมาย คำนวณภาษีสิ้นปีโดยแยกคำนวณระหว่างสามีภรรยา ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ต มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยเฉลี่ยระดับปานกลาง ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยวิธีเสียภาษี ได้แก่ แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี การคำนวณภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ การเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงคือผู้ที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงาน ผู้เป็นเจ้าของกิจการประเภทค้าขายและให้บริการมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ

คำสำคัญ: ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, การวางแผนภาษี

ABSTRACT

The purposes of this study are to study 1) personal characteristics and methods to pay the personal income tax of taxpayers in Udonthani province, 2) comprehension level of personal income tax planning of the taxpayers in Udonthani province and 3) factors affecting the comprehension level of personal income tax planning. This study is a mixed method research consisting of both quantitative and qualitative methods. For quantitative method, questionnaire is employed as a research tool. The sample group is those 400 personal income taxpayers in fiscal year 2019 in Udonthani province. Qualitative method utilizes semi structured in-depth interview with 10 interviewees.

The results reveal that the majority of the taxpayers holds bachelor's degree and is married. They calculate their tax separately between spouse and file their tax form electronically via internet. They possess intermediate level of tax planning comprehension.

The personal characteristics which are gender, education, marital status, information channel regarding tax have an effect on the level of comprehension of personal income tax at 0.05 statistical significance. Occupation has an effect on the comprehension level at 0.01 statistical significance.

Tax payment method factors which are tax form filed at year end, tax calculation method, voluntary tax deduction rights, withholding tax, and place for the tax filing have an influence on the level of comprehension of personal income tax at 0.01 statistical significance. The timing of tax filing at year end also has an impact on the comprehension level at 0.05 statistical significance.

The personal income taxpayers having high level of personal income tax planning comprehension are those who are trained from the officers. Entrepreneurs in trade and service segments has low level of personal income tax planning comprehension.

Keywords: Personal income tax, Tax planning

บทนำ

ภาษีอากร (Taxation) คือการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐ อันมีลักษณะเป็นการบังคับ โดยรัฐมิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนใดๆ โดยตรงต่อผู้เสียภาษี แต่นำไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐด้านต่างๆ ตามการจัดสรรงบประมาณ ภาษีอากรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง หากใช้การผลักรถเป็นเกณฑ์ในการแบ่งภาษีอากรจะมี 2 ประเภทคือ 1) ภาษีทางตรง (Direct Tax) หมายถึง ภาษีที่รัฐที่บังคับเก็บโดยตรงจากบุคคลที่กฎหมายประสงค์ให้เป็นผู้รับภาระภาษี ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมรดก ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีทรัพย์สิน ภาษีเงินได้

ปิโตรเลียม และ 2) ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) หมายถึง ภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหลักภาระจะไปให้บุคคลอื่นได้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร การเสียภาษีแต่ละประเภทต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องนั้นๆ การเสียภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมายและประหยัดภาษีได้นั้น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ แนวปฏิบัติ ตามกฎหมายแล้วจึงทำการวางแผนภาษีอย่างรอบคอบเป็นขั้นตอน ก่อนนำไปสู่การปฏิบัติ การวางแผน ภาษีจึงมีความสำคัญถือเป็นหนึ่งในห้าส่วนของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล อันประกอบด้วย 1) การวางแผนการลงทุนเพื่อสร้างเงินลงทุนให้เติบโตตามเป้าหมายภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ 2) การวางแผนประกันภัย เพื่อป้องกันความเสี่ยงในชีวิตและทรัพย์สิน 3) การวางแผนเพื่อวัยเกษียณสำหรับ คุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณ 4) การวางแผนภาษีอากรเพื่อจัดการภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมายและใช้สิทธิ ประโยชน์เพื่อประหยัดภาษีสูงสุด 5) การวางแผนมรดกเพื่อส่งต่อทรัพย์สินให้ทายาทให้ตรงตามความ ต้องการ (สมาคมวางแผนการเงินไทย, 2557)

การวางแผนภาษีที่สำคัญของบุคคลคือการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อจัดการภาษี ให้ถูกต้องและสามารถประหยัดภาษี ทำได้ 2 แนวทาง (ธนิดา จิตรน้อยรัตน์, 2559) แนวทางที่หนึ่งคือ การทำให้เงินได้สุทธิลดลงมี 3 วิธี 1) ทำให้เงินได้พึงประเมินที่นำมาใช้คำนวณภาษีลดลงโดยการแตก หน่วยภาษี ทำได้โดยแยกคำนวณภาษีระหว่างสามีภรรยา การจัดตั้งนิติบุคคล SME การไม่นำเงินได้ จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยในปีเดียวกับปีที่มีเงินได้ 2) การเพิ่มค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษี 3) การเพิ่มค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี ซึ่งการเพิ่มค่าลดหย่อนทำได้โดยการเพิ่มรายจ่ายที่มีลักษณะ เป็นการออมและการลงทุนในกองทุนต่างๆ อันเปรียบเสมือนเงินฝากระยะยาว การทำประกันชีวิตเพื่อ หลักประกันชีวิตที่มั่นคงให้กับบุตรหลานในยามที่ผู้ปกครองเสียชีวิต ตลอดจนการเลี้ยงดูบุตรอันเป็น การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว และบริจาคเพื่อการกุศลและประโยชน์สาธารณะตาม หลักคุณธรรม จริยธรรม การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยการเพิ่มค่าลดหย่อนต่างๆ นอกจาก ประโยชน์ในการประหยัดภาษีของบุคคลธรรมดาแต่ละรายแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมค่านิยมที่ดีอันเป็น ประโยชน์ต่อประเทศชาติในระยะยาว แนวทางที่สองคือการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า เป็นการ เปิดทางเลือกให้บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้พึงประเมินบางรายการ เลือกเสียภาษีสั้นปีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย หรือนำมารวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสั้นปีก็ได้ แล้วแต่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเห็นว่าการตัดสินใจ อย่างไม่ทำให้ประหยัดภาษีได้มากกว่า

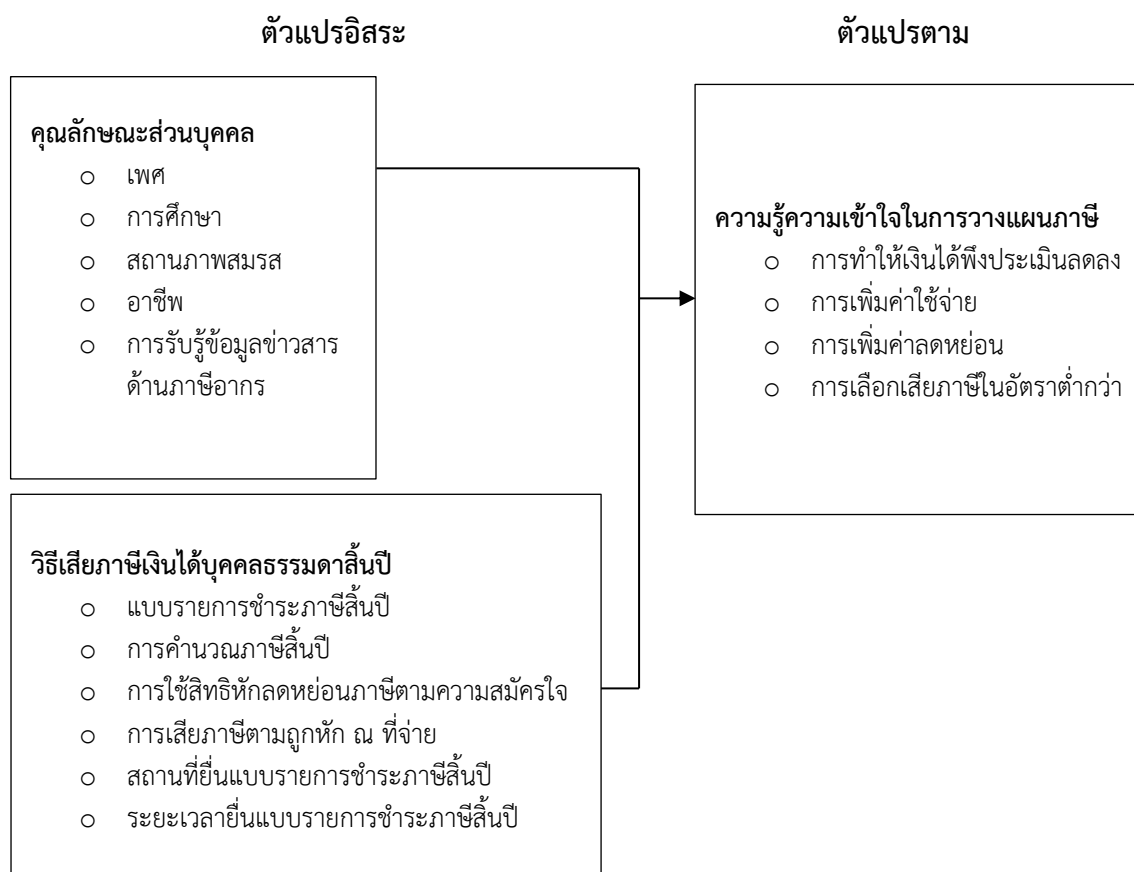
แต่อย่างไรก็ตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นบทบัญญัติกฎหมายตามประมวลรัษฎากรที่มี ความซับซ้อนตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บุคคลธรรมดา โดยทั่วไปอาจไม่เข้าใจลึกซึ้ง และไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์ วิธีการตามกฎหมายกำหนด จึงขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการวางแผนภาษี จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิธีเสียภาษีตลอดจนความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานีเนื่องจากจังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นจังหวัดขนาดใหญ่มีพื้นที่ 11,730 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตปกครอง เป็น 20 อำเภอ ประชากรในปี 2562 จำนวน 1,586,646 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) ครอบคลุม ทุกสาขาอาชีพ และเป็นที่ตั้งของสำนักงานสรรพากรภาค 10 รับผิดชอบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12 จังหวัด (กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร, 2560) จึงมีทรัพยากรในการบริหาร

จัดการครบทุกภารกิจ เพื่อนำผลวิจัยให้กรมสรรพากร นำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีที่ถูกต้อง ให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้อย่างเหมาะสม และนำผลวิจัยเสนอมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ใช้เป็นแนวทางการให้บริการวิชาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอันเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ตลอดจนนำผลวิจัยสอดแทรกในเนื้อหารายวิชา กฎหมายธุรกิจและการภาษีอากร การเงินส่วนบุคคล ของหลักสูตรบริหาร-ธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลและวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวางแผนภาษีเงินได้ส่วนบุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) มีวิธีการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลธรรมดาปี 2562 ในจังหวัดอุดรธานี 121,449 คน (สรรพากรพื้นที่อุดรธานี, ม.ป.ป.) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 400 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยสูตร Yamane (1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจากหน่วยจัดเก็บ 18 หน่วย แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีจับฉลากไม่ทดแทนสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สรรพากร 2 คน และผู้มีหน้าที่เสียภาษี 8 คนเพื่อให้ครอบคลุมผู้มีเงินได้พึงประเมินครบทุกประเภทตามผลการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน (1) เป็นคำถามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อคำถาม เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 5 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร เป็นคำถามในเติมค่า 1 ข้อคำถาม ได้แก่ อายุ (2) ปัจจัยวิธีเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลสิ้นปี 2562 ของผู้มีหน้าที่เสียภาษี เป็นคำถามให้เลือกตอบ 7 ข้อคำถาม ได้แก่ ประเภทเงินได้พึงประเมิน แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี การคำนวณภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ส่วนที่ (3) เป็นคำถามความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 ด้านๆ ละ 5 ข้อคำถาม รวม 20 ข้อคำถาม เป็นคำถามให้เลือกตอบ โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจในการทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง 2) ความรู้ความเข้าใจในการหักค่าใช้จ่าย 3) ความรู้ความเข้าใจในการใช้สิทธิหักลดหย่อน 4) ความรู้ความเข้าใจในการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า

เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview 4 ด้านได้แก่ (1) ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2) วิธีเสียภาษีในปีภาษีที่ผ่านมาและปีภาษี 2562 (3) ความพึงพอใจต่อการให้บริการของกรมสรรพากรในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (4) ข้อเสนอแนะในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีการหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index Of item Objective Cougruence : IOC) เท่ากับ 0.87

2.2 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน-บราวน์ (Spearman-Brown) เท่ากับ 0.83

2.3 สำหรับแบบสอบถามที่เป็นความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นคำถามจำนวน 2 ตัวเลือก 20 ข้อคำถาม วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม (Discrimination Index) อยู่ระหว่าง 0.4 – 1.0 และระดับความยากของข้อคำถาม (Difficulty Index) อยู่ระหว่าง 0.4 – 0.8

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้แจกแบบสอบถามตามจุดของหน่วยเก็บภาษี 18 อำเภอ และเก็บรวบรวมได้จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ใช้เวลาจัดเก็บจากเดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2563 หลังจากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ใช้วิเคราะห์ 1) ลักษณะทั่วไปของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลธรรมดาปี 2562 ในจังหวัดอุดรธานี 2) วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี 2562 และ 3) ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 25.20 มีสถานภาพสมรสตามกฎหมายร้อยละ 66.80 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 61.00 รับราชการร้อยละ 33.33 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรจากโทรทัศน์ร้อยละ 40.50 มีวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี ดังนี้ 1) ชำระภาษีสิ้นปีโดยใช้แบบ ภ.ง.ด.91 ร้อยละ 47.00 2) คำนวณภาษีสิ้นปี โดยแยกคำนวณระหว่างสามีภรรยา ร้อยละ 79.87 3) ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสนใจ คือจ่ายเบี้ยประกันชีวิต ร้อยละ 29.07 4) เลือกละเลยภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ 62.00 5) ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 67.81 และ 6) ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ภายใน เดือนมีนาคม 2563 ร้อยละ 52.25

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 12.18$) และเมื่อแบ่งความรู้ความเข้าใจเป็น 3 ระดับ พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ (คะแนน

0-10) ร้อยละ 27.25 ระดับปานกลาง (คะแนน 11-13) ร้อยละ 47.25 และระดับสูง (คะแนน 14-20) ร้อยละ 25.50 ดังตารางที่ 1

เมื่อแบ่งความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็น 4 ด้านพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจเรียงลำดับจากระดับสูงไประดับต่ำ ดังนี้ (1) ทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง ($\bar{X} = 3.60$) (2) การเพิ่มค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 2.88$) (3) การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า ($\bar{X} = 2.85$) และ (4) การเพิ่มค่าลดหย่อน ($\bar{X} = 2.81$)

ตารางที่ 1 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ระดับความรู้ความเข้าใจ	ร้อยละ	(จำนวน)
ระดับต่ำ (0-10)	27.25	(109)
ระดับปานกลาง(11-13)	47.25	(189)
ระดับสูง(14-20)	25.50	(102)
รวม	100	(400)
$\bar{X} = 12.18$, S.D. = 2.96, Max = 20, Min = 0		

การวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยวิธีเสียภาษีที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างแปรอิสระกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ¹
เพศ	12.18*
การศึกษา	15.91*
สถานภาพสมรส	11.64*
อาชีพ	26.88**
ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร	16.69*
แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	86.29**
การคำนวณภาษีสิ้นปี	20.01**
การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ	58.11**

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างแปรอิสระกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ¹
การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย	10.17**
สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	16.01**
ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	11.81*

หมายเหตุ: *และ** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีในส่วนของตนเอง แต่ไม่มีการวางแผนภาษีอย่างเป็นระบบ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง คือผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระ และผู้ที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด มีวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (1) ใช้แบบรายการ ภ.ง.ด.90 (2) คำนวณภาษีสิ้นปีโดยแยกคำนวณภาษีระหว่างสามภรรยา (3) ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ 2-3 รายการ (4) เลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินปันผลและส่วนแบ่งผลกำไร (5) ชำระภาษีทางอินเทอร์เน็ตในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของกรมสรรพากรในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง และเสนอแนะให้กรมสรรพากรอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กับประชาชนโดยทั่วไป

ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีในระดับต่ำคือเจ้าของกิจการประเภทค้าขายและให้บริการที่มีรายได้ไม่เกิน 1,800,000 บาทต่อปี และไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนผู้มีหน้าที่เสียภาษีโดยให้เจ้าพนักงานทำ ไม่เคยได้รับการอบรมความรู้ด้านภาษีอากร จะไม่รู้วิธีการเสียภาษีของตนเอง เนื่องจากให้เจ้าพนักงานทำ ตนเองเพียงลงนามเท่านั้นจะเสียภาษีภายในเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของกรมสรรพากรในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับต่ำ เสนอแนะให้กรมสรรพากรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเพื่อได้ปฏิบัติได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สถานภาพสมรสแล้ว มีวิธีเสียภาษีสิ้นปีโดยแยกคำนวณระหว่างสามภรรยา สอดคล้องกับ จิตติมา ยัมกระยารส (2558) พบว่า เพศชายและมีสถานภาพสมรสแล้วมีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการมีครอบครัวทำให้ตระหนักถึงการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้ครอบครัวจึงต้องวางแผนการเงินของครอบครัวรวมทั้งวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยจึงเลือกคำนวณภาษีสิ้นปีโดยแยกคำนวณระหว่างสามภรรยาเพื่อประหยัดภาษี ผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง และพบว่า ความรู้ความเข้าใจด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนมีระดับต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันติธรา ดอนบรรเทา (2560) เรื่องปัญหาและสาเหตุการเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา ในตำบลลานดอกไม้ตก พบว่า ปัญหา

ความรู้ความเข้าใจ ค่าลดหย่อน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก หมายถึงความรู้ความเข้าใจในด้านค่าลดหย่อนอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต

เพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้มีหน้าที่เสียภาษี เพศชาย มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตนั้นกฎหมายกำหนดให้เพศชายที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเงินได้ของตน และเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2-8 ของภรรยา ฝ่ายหญิงที่เป็นภรรยามีสิทธิเลือกเสียภาษีด้วยตนเองได้เพียงเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 คือเงินได้จากการจ้างแรงงานของตนเองเท่านั้นจนกระทั่งได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 18) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2555 เป็นต้นไป ให้ทางเลือกในการเสียภาษีโดยให้สามีภรรยามีแบบรายการและเสียภาษีต่างหากจากกันตามส่วนเงินได้ของตน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหน้าที่ของผู้ชายมาเป็นเวลานาน เพศชายจึงมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าเพศหญิง อันสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา ยัมกระยารส (2558) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ พบว่า เพศชายและสถานภาพสมรสแล้วมีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีมากกว่ากรณีอื่นๆ และเพศชายมักมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวฤทธิ์ โยศรีคุณ (2560) ได้วิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงการสร้างภาษีปีใหม่ปี 2560 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ค้นพบว่าผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี เมื่อจำแนกตามเพศ ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นเพศชาย

การศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า ผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงมากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าย่อมเคยได้ศึกษาเล่าเรียนด้านภาษีอากรหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องมาแล้วในสถาบันการศึกษา ตลอดจนผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ย่อมมีความสามารถในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความมั่นคงในชีวิตของตนได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาที่ต่ำกว่าอันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร สังขเมฆ (2553) วิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลายและระดับปริญญาตรีจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มิวุฒิต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง มากกว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีสถานภาพสมรสโสด และหม้าย หรือหย่าร้าง เนื่องจากคนที่มีสถานภาพสมรสแล้วและอยู่ด้วยกันมักมีรายได้สูงและมีโอกาสเสียภาษีมากกว่ากลุ่มอื่น (จิตติมา ยัมกระยารส, 2558) ย่อมต้องวางแผนการสร้างครอบครัว สร้างอนาคตร่วมกัน เพื่อความมั่นคง จึงต้องเตรียมการวางแผนทางการเงิน อันหมายถึง ต้องเตรียมการในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยจึงมีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง

อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ประกอบวิชาชีพอิสระ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงมากกว่าอาชีพอื่น สำหรับผู้ประกอบการส่วนตัว ประเภทค้าขายและให้บริการมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระ มีลักษณะงานที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ มีสมาคมวิชาชีพคอยควบคุมจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพและให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนการเตรียมการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมา บุรณกุล ธนาศักดิ์ ชัยกระโทก และ อัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ (2563) ที่พบว่าผู้มีอาชีพอิสระมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าผู้มีอาชีพเจ้าของกิจการ พนักงานบริษัท และอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร สังขเมธ (2553) ที่พบว่าผู้ที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพเจ้าของกิจการประเภทค้าขายและให้บริการและสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่พบว่าเจ้าของกิจการประเภทค้าขายและให้บริการที่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว และไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ

ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจได้การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรจากการอบรมจากส่วนราชการหรือต้นสังกัดจะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงมากกว่าการรับข้อมูลข่าวสารช่องทางอื่นๆ เนื่องจากการได้รับข้อมูลผ่านการอบรมจากวิทยากรสามารถสื่อความหมายกันได้ดีมากกว่าช่องทางอื่น วิทยากรสามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมได้ดีกว่า อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญ์วรัตน์ อรรถวิทย์ (2558) เรื่องปัญหาการใช้สิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ พบว่ามาตรการทางภาษีที่ใช้กระตุ้นเศรษฐกิจในเดือนธันวาคม 2558 ประชาชนไม่เข้าใจการใช้สิทธิประโยชน์ในระเบียบและข้อกำหนดที่ใช้ลดหย่อนภาษี เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ มีระยะเวลาสั้น อันสอดคล้องกับ กุสุมา ดำรงชัย และ กุหลาบ ปุริสาร (2561) พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกด้าน เพราะไม่มีแหล่งข้อมูลทางกฎหมายภาษีอากรและไม่เคยเข้าฟังการบรรยายหรือได้รับอบรมความรู้ทางภาษีอากร และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด ได้รับคำแนะนำจากสำนักงานบัญชี ตัวแทนขายประกัน หรือพนักงานธนาคาร ที่มีระยะเวลาแนะนำ ชี้แจงรายละเอียดนานพอสมควรจะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง

วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยผู้เรียนรู้และมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องแล้วย่อมแสดงออกหรือปฏิบัติในสิ่งนั้นได้อย่างถูกต้อง วิธีเสียภาษีจึงมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอันสอดคล้องกับแนวคิดความรู้ความเข้าใจ (Comprehension) ของ Bloom et al (1971) ที่อธิบายว่า ความรู้ความเข้าใจเป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญ และแสดงออกมาในรูปแบบของการแปลความ ตีความ ขยายความ ตลอดจนการกระทำในเรื่องนั้นๆ ได้ถูกต้อง ดังนี้

แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี จำนวนการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือผู้ยื่นแบบรายการโดยใช้ ภ.ง.ด.90 จะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง ผู้ที่ให้เจ้าพนักงานทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ และผู้ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจจำนวนหลายรายการมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง ผู้ที่ไม่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ เนื่องจากผู้ยื่นแบบรายการโดยใช้ ภ.ง.ด.90 และใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ ส่วนใหญ่จะมีรายได้สูงและยื่นแบบรายการด้วยตนเองแสดงว่ามีการวางแผนการเสียภาษีมาแล้วเป็นอย่างดี เพราะการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามสมัครใจเป็นหลักการสำคัญในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แนวทางที่ 1 (3) คือการเพิ่มค่าลดหย่อน ต่างจากบุคคลที่ชำระภาษีสิ้นปีโดยเจ้าพนักงานทำให้และไม่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจเลยที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่พบว่าผู้เสียภาษีโดยให้เจ้าพนักงานทำให้และไม่ได้ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามสมัครใจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี ตนเองลงนามในแบบรายการที่เจ้าพนักงานทำให้เท่านั้น

การคำนวณภาษีสิ้นปี และการเลือกเสียภาษีตามถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่คำนวณภาษีสิ้นปี โดยแยกคำนวณระหว่างสามักรรยาการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแตกหน่วยภาษี และการเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย จะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากพฤติกรรมการคำนวณภาษี โดยแยกคำนวณระหว่างสามักรรยา การจัดตั้งนิติบุคคล SME เป็นความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในแนวทางที่ 1 (1) คือการทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง ส่วนการเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายเป็นความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแนวทางที่ 2 คือการเลือกเสียภาษีอัตราที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เมื่อมีรายได้สูงจะจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแตกหน่วยภาษีออกจากกิจการเจ้าของคนเดียว และเลือกเสียภาษีจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรตามถูกหัก ณ ที่จ่าย เพราะทำให้เสียภาษีน้อยลง

สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ตมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีทางสำนักงานสรรพากรพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ เนื่องจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ที่ใช้สื่อออนไลน์ได้ ย่อมมีความสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้ง่ายและรับรู้ถึงประโยชน์จากการชำระภาษีทางอินเทอร์เน็ต อันสอดคล้องกับงานวิจัยของพัลลภพิณท์ พำภูษิตกุล (2562) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ด้านประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ประหยัดเวลาและสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ยื่นแบบรายการทางสำนักงานสรรพากรพื้นที่ เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจจึงต้องการให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบให้ก่อนยื่น ส่วนผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีระดับสูง จะยื่นแบบรายการชำระภาษีทางอินเทอร์เน็ตเนื่องจาก สะดวก รวดเร็ว และประหยัด

ระยะเวลาชำระภาษีสิ้นปี 2562 มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ชำระภาษีสิ้นปีภายในเดือนสิงหาคม 2563 มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงเนื่องจากใน ปีภาษี 2562 รัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือประชาชน เนื่องจากการระบาดของ ไวรัสโควิด 19 ในส่วนของกรมสรรพากรได้ขยายระยะเวลาการชำระภาษีจากเดิมภายในเดือนมีนาคม 2563 เป็นภายในเดือนสิงหาคม 2563 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ชำระภาษีภายในเดือนสิงหาคม 2563 แสดงว่าติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างดีย่อมมีความรู้ความเข้าใจและใช้ประโยชน์ในเงื่อนไขเวลาของการชำระภาษีได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลางโดยมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนอยู่ในระดับต่ำสุด และพบว่ามีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ จากทั้งหมด 5 ข้อที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 เนื่องจากการใช้สิทธิหักลดหย่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยและอาจประชาชนสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง กรมสรรพากรจึงควรทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้เข้าใจข้อกำหนดที่ออกใหม่อย่างถูกต้องและครอบคลุม ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกสาขาอาชีพ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน

1.2 ผลการวิจัยยังพบว่า อาชีพแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี และช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้ประกอบกิจการส่วนตัวประเภทขายสินค้าและให้บริการที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีโดยเจ้าพนักงานทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ นอกจากนั้นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงเป็นผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรจากการอบรมจากส่วนราชการหรือหน่วยงานต้นสังกัด ดังนั้น กรมสรรพากรและสถาบันการศึกษาที่มีบุคลากรมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษีอากรควรร่วมมือกัน จัดทำหลักสูตรอบรมระยะสั้นการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กับผู้ที่สนใจ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการส่วนตัวประเภทขายสินค้าและให้บริการ และผู้ที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี โดยให้เจ้าพนักงานทำให้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลมุ่งเน้นการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหลัก จึงไม่ครอบคลุมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลทุกส่วน จึงควรวิจัยเพื่อ

ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการวางแผนการเงินส่วนบุคคลให้ครอบคลุมทุกส่วนได้แก่ การวางแผนการลงทุน การวางแผนประกันภัย การวางแผนเพื่อวัยเกษียณ การวางแผนภาษี และการวางแผนมรดก

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง. (2560). **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 35 ก.** กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.
- กุสุมา ดำรงชัย และกุหลาบ ปุริสาร. (2561). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลกู่ทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 8(1), 124-132.
- จิตติมา ยิ้มกระยารส. (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ. (2561). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวิชาการวิทยาลัยนครราชสีมา**, 1(12), 205-214.
- ธนิดา จิตรน้อมรัตน์. (2559). การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ถูกต้องได้อย่างไร. **วารสารสุทธิปริทัศน์**, 30(95), 14-26.
- ธัญญ์วรัตน์ อรรถวิทย์. (2558). **ปัญหาการใช้สิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 18). **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนที่ 124ก.** กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.
- พัลลภพัฒน์ พำภูษิตกุล. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้ในเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.** การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สมาคมนักวางแผนการเงินไทย. (2557). **การวางแผนการเงินส่วนบุคคล.** สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2561, จาก www.tfpa.or.th.
- สายสมร สังข์เมฆ. (2553). **ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต.** รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). **สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ.** สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2563, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>
- สิริมา บุรณกุลธนาศักดิ์ ชัยกระโทก และอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์. (2563). ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี. ใน **รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5**, หน้า 252-262. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.

อนันท์ติตรา ดอนบันเทา. (2560). ปัญหาและสาเหตุการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในตำบลลานดอกไม้ตัก. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชรครั้งที่ 4, หน้า 614-620, กาฬงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร.

Bloom, S. B., et al. (1971). **Taxnomy of Education objectives**. New York: DevidMckay Company.

Yamame, T. (1967). **Statistics: An introductory Analysis**. New York: Harper & Row.